

"Nefs-i insaniye gafletle kendini unutuyor. Mahiyetindeki hadsiz aczi, nihayetsiz fakrı, gayet derecedeki kusurunu göremez ve görmek istemez." cümlesini izah eder misiniz?

İnsanın "nisyan" kökünden gelmesindeki en mühim sebep; Allah'ı ve kulluğu unutmastır. İnsanların ekserisinin gaflette ve dalalette olması, bu mânayı ispat ediyor. Mesela, insan mahlûktur, insanın kendini unutmaması yaratılmış olduğunu unutmaması demektir. Keza, insan sonsuz aciz ve fakirdir, insanın kendini unutmaması bunların dikkate alınmadan yaşanması mânasına gelir. Yine, insan fanidir, insanın kendini unutmaması ölüm yolcusu olduğunu unutmaması, hayvan gibi ölümü hiç düşünmeden yaşamasını ifade eder. Misalleri artırabiliriz.

Nimetlerden istifade ederken nefisini unutmayan insan, sıra şükre gelince nefisini unuttur. Halbuki şükürde nefsin büyük faydası vardır, O'na şükreden kulları saadet diyarı olan cennete sevk eder. Nefis, ise gafletten ve isyandan yanadır ve kendini ateşe hazırlamaktan lezzet alır.

"Nisyân-ı nefis içinde nisyan etmemek. Yani, huzurat ve ihtirasatta unutmak; ve mevte ve hizmette düşünmek..." 26. Söz)

Dünya ahiretin tarlasıdır. Tarlada çalışan insan nefsinin rahatını unutmakla bol mahsul alır ve hasad mevsiminde nefisini daha ziyade memnun eder. Böylece nefsi unutmamanın içinde onu hakiki mânada unutmamak tahakkuk eder. Keza, bir talebe de nefisini oyunlardan uzak tutup dersini çalışmakla bir yönden nefisini unutmış gibi olur, hakikatte ise nefisini bu unutmayla daha çok düşünmüş ve onun istikbalde alacağı zevk ve lezzetlere çalışmış olur.

İnsanın hayatında bir intizam ve gaye olmaz ise; nefisine esir olur, hevasının peşinde koşar ve bütün âza ve cihazlarını da bu yolda sarf eder. İnsan adeta benliğinin bir kölesi haline dönüşür. Her şeyi kendi benliğine hizmet eden bir vasıta olarak düşünür. Bu da insanı **egoist ve hedonist** (*Hayatın gayesini hazcılık olarak görenler*) yapar, yani insanı hodgâm ve zevkperest yapar.

Yapılan bütün zulüm ve ahlâksızlıkların temelinde; insanın kendisini unutmaması ve gayesiz kalması vardır. Yani insanın asıl gayesi ve maksadı iman ve ubudiyet iken, insan bunu inkâr ve gaflet ile unutup başka şeylere müteveccih olduğu için, zalim ve cahil unvanına liyakat kesb etmiştir. Aciz ve fakir olduğunu unuttur, sonra da Allah'a meydan okumaya kadar gider.

İşte Ramazandaki oruç, insana unuttuğu kulluğunu hatırlatır ve firavunlaşmış enaniyetini zabt-u rabt altına alır. Oruç insanın serkeşliğini,

---

yani başıbozukluğunu giderir, ahlâkın güzelleşmesini temin eder. Nefsine haddini bildirir.